Először (Aesth. Tört.)

Ha az ember megjövi, hogy egyes tanulmányai össze~~gyűjtve~~ egy jelenséget betűk, vagy pedig nem abban ~~a [illegible] a legfelsőbb~~ napi érdekek deltáiba összeáltában, a hogy az először tér-
termi szabott, hanem visszatekintő, az egészet ~~itt~~ ~~oltott~~ [illegible] az egyes fudatos összefüggésben, érdekes tapasztalatokhoz jutott
irányt belső ~~vo~~, objektív, valamint szubjektív, ~~sajat~~ az egyes fejlődésének ~~vonat~~ megvilágító elemzéseit illetőleg.
Lüveim németnyelvű összeállítása, a hiány az ~~ehez~~ ~~szerkeszt~~ lenni szabott, részben tárgy. Tartalmi,
részben kronologikus jellegű. Annak mint ennek lenyomt a tér, hogy régi és új tanulmányaimból egyes
(Magyar nyelvű bőtűzet is egyes jelenségek nyt, valóban ~~ezzel~~ ~~egyszer~~ ~~ugy~~ ~~problémát~~ merítek fel. Így az
azon ~~egyes~~ tanulmányegyüttesnek mint „Művészet és Társadalom" (mint – és ~~itt~~ ezek elsőrendben –) a
magyar irodalomról és kultúráról szóló írásai (összefogása, a magam fejlődését igyekszik az
olvasó elé tárni; abban a reménybe, hogy ennek a fejlődésnek, eltévelyedéseivel és eredményeivel
együtt, van valami objektív jelentősége a magyar ~~kulturpszichológiai~~ szociológiai kérdéseknek tartózkodásában
De itt még csak az ún szubjektív fejlődésem objektivált kivetődéseiről van szó, valami ~~to~~ ~~valam~~ szemelvénnyel
leválasztbatatlan szubjektivitásával. Egyszer úgy: mint – tömör leválaztat, ~~itt~~ szubjektív fejlődést ~~elsőrendben~~
(túlsúlyt) ~~+~~ (elsősorban) válogatásban.

Ennél a bőtűzet valami egészen más van szó. Igaz: esztétikai-történelmi vizsgálat mint
régen megjelent – magyar nyelven is – egy bőtűz. Ez azonban átalakult a tanulmányokban szerzőtársult,
amelyben, a legtöbbször bővítetten, ~~ugy~~ olyan bővített problémák elemzése célja mint egyes fontos esztétikai-történelmi
problémák ~~tárgyalásban~~ feldolgozását ~~szolt~~ ~~valamint~~ tekintettel hozzá (hogy itt is más módon a Fernaka megválasztása és mértékének vagy
problémákban ~~szerzett bőtűz~~ szerzett bőtűz, természetszerűleg nem fogadhatta be e tárgyban ~~igaz~~ teljes, extenzív és
intenzív gazdagságát, sokrétűségét, sőt véleményváltozásait egy igazi szerkesztő esztétikai fel-
építése és bemutatni hiányzóan a szándéka.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Azért ebből az anyagból ma is esetleg ~~abszolút~~ abszolút és hasznos lehet, bennfoglaltatik ugyanis ebben az

[illegible] válogatásban is. Azonban nem az adja meg annak sajátos jellegét. Már csak ezért is hálás bizalommal fordulok Fehér Ferenc elvtárshoz, hogy ezt az az esszéken új válogatás munkát of gonddal és bizalommal [illegible] [illegible] állította. Az ő munkája tette azután [illegible] [illegible], milyen nyílt és dőlő mélyen tette nálam az esztétikai történetének lehetővé tanulmányozása (azt, ami bizonyítottak egy marxista esztétikának (legalább legáltalánosabb körvonalainak) felvázolásán

Az bizalmat kiszolgál. Fischer M. más 1945/6 ban [illegible] [illegible] [illegible] valójában befejezésre jutottnak vélte munkásságát és az az alapelvet: csak egyféleképpen tudományt ismerünk, a „történelem tudományát" és az szerinte más tehetetlenül pontosan „elmi" hiszelentésnek. Azt ő bizalmat bizalommal olvasta M. írását; annak tudnia kell: minden bizalmas egyszerű megállapítás, leverhetés, csak függ attól, hogy végső gyökerében ne volna történelmi jellegű; hogy bizalmat is bármelyik adott tárgyát nem annak történelmi keletkezésétől és fejlődésétől egyszerűen megértani is értelmetlen tenni.

De, annak ellenére, hogy a M. bizalmatlan tudományos szemléletét szerzőtársam, mint történelmi materializmus lépett fel, hogy az valóban fejlődésének szinte tudománya értelmi történelmi munkát kezdett létre, M. ennek alapelve nyomán volt a M-ától (bizalmatlanság gondolatai) gyári alapjává. Azért nem is érdemes sok szót veszteglni, hogy az dió bizalmat bővítő fennállásának évében sőt bővítő ben a fennállásban mint végső és valóban szabadsági egyszerű szerepelt, és azt hogy a mult történelmének bizalmat tanulmányozását, ered nyomait a [illegible] és [illegible] fejlődésben való nélkülözhetetlen bizalmatlan fejlődésének [illegible] (Lenin 1921-ben bizalmatlan volt a „a proletár kultúrával" szemben azzal az állásban a bizalmatlan szembe szemben az ered az is szándékban a szóval": A M-nek ennek nyomán el vagy tanulmányai fejlődésének mint a fennállásának proletárszerűen szakszerűségét, hogy a fejlődés bizalmat bizalmatlanságát eredményét egyáltalában nem utasította el, hanem ellenkezőleg elszakítva mondat, azzal az emberi gondolkodás és az emberi kultúra talt mint kétszer évek (és feldolgozott) fejlődésének létezőnek a „Proletár kultúrán" [illegible] fejlődése, csak ezen az alapon, a proletár kultúrának tapasztalatát szándékát bizalmat [illegible] [illegible] [illegible] valódi proletár kultúrát [illegible] [illegible] létrehozni

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Szerinte ezt az állásfoglalását nem szabad pontosan a proletárkultúrapolitikai ex – tanulmányok

fontos, de pontosan tabbban lépésenek tekinteni. Amelyben ő a proletárdiktatúrát megvédte és
[illegible] bírálatban állást foglalt mind a jobboldali opportunizmus mind a baloldali sektásság ellen,
mindkettőtől, mindkettőnek mindvégig volt az ~~szemben~~ pontja vagy tabuja. A revizionizmus elleni vide-
ológiai harcban bizonyos ejtésben a valóságban és a valóságszerűtlen nagy bírálatainak alkotóerővé válásáig
mindkettőtől sokszor ~~[illegible]~~ nagy bírálatait bírálatban felmerült nézetkülönbségekből. Pont
azzal pontosan ezeket nem akarjuk leírni szóban. Azért azonban bizonyosan sokszor bizonyosan meglehetős ~~[illegible]~~ egyben is
szerek megoldása nélkül, azok megbírálása mellett ~~[illegible]~~ pontosan elmélkedésre kényszerítve volt a II-ik szem-
nagy ~~[illegible]~~ elképzelése, amely nélkül ~~[illegible]~~ tartós és szükséges valóságtartalma ~~szükséges~~ elképzelhetetlen volna ~~alakban kiküszöbölt volna be~~.

Az a nagy bírálat az embert, az emberi nem létrejöttének, fejlődésének, igazi megvalósulásának bírálata
A II-ik az első és addig egyszerre elmélet ~~amely~~ ezt a bírálatot mindenre utaszva; mindkettő az emberi
absztrakciókon ~~[illegible]~~ lehető elem nélkül alkotja meg. Az II. szerint az emberek megszűnt saját történelmükben, pontosan
nem megszűnt valóságtartalmú bírálatmegszűnt bírálat az ember, emberi nem, emberi szükséglet és annak belső
és belső elősztétlen és megvalósulási lehetőségei: szükséglet bölcsen barátságosan törvény, szerződést ~~[illegible]~~ fel
elsőnek ~~[illegible]~~ és addig bennük vezetőszerű nélkül a II-ik. Kiszakadhatunk vonatkozás óján arra alapítva,
hogy az emberi nem szerint bírálatban, mindenre bírálgatóan az embert tudatos (a bírálmegszűnt
és önmagát lehetőleg teljesen fejlődő) absztrakciókra épülő. Az ember nem önmaga fejlődő és önmagát
saját lényegének megfelelően szerek azonban szerint „belső" vagy ~~[illegible]~~ „külső", bennünk emberi és valóságszerű
bolcsen barátságosak, mindig bennünk, mindig történelmi bírálatmegszűnt bírálat lényegő szükségletek, hiszen
bennünket szolgálja. ~~[illegible]~~ ~~tudatos~~ És a kérdés az egyszerű ember – lényegszerű jellemzőjére, bírálmegszűnt szerint – tabu
vagy bennünk tapasztalatokkal rendelkezik abban, hogy e fejlődésben helyes döntésben pontosan, úgy
kalmazódunk fel a lényegszerűtlen formák bírálat az emberi nem tapasztalatai is. Ezek helyes felismerése
és alkalmazása fontos fogyni a fejlődésünk vezetett kérdésben.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Nem lehet e bizonyítás megoldás feladata ezt a nagy bírálat bevezetőnek más ezt meg is bírálta

Ennek ha nem is [illegible] bátor ideológiai kérdések helyes értelmezése felé tartanának, látnunk kell
[illegible] feudalizmus szerepéből és [illegible] feudalizmus előfeltételeiből. Ebben widy egyedül a II-es
[illegible] Feudalizmus és [illegible] adhat irányvonalat. Ha a II-es tartalmon szépen túlmenő
[illegible] felé tereljük a figyelmet, akkor a fent jelzett perspektíva [illegible] eltűnik, abban nem fel-
[illegible] nem pusztán [illegible] ideológiai jellegű szép [illegible] megvetése
Itt bonyolult [illegible] bőrbetűszerű [illegible] tényekkel [illegible] tények [illegible]
szükséges [illegible] irányban [illegible] a [illegible] az emberre nem ön-
Feudalizmus; vagyis a belső emberben fejlődés / vagyis a mindenkori fejlődés / [illegible] hogyan meg-
jelenésének [illegible] megváltozásait, [illegible] bizonyítása [illegible] a [illegible]
[illegible] volt [illegible] hogy megnyilvánulásait [illegible] a fejlődés [illegible]
[illegible] szükséglete [illegible] feudalizmusban [illegible] a [illegible]
[illegible] szükséglete [illegible] szükséglete [illegible] szükséglete [illegible]
von az Ember, aki fogja, mint jelent II-ben az ember II-ben a feudális fejlődés
[illegible] alakítja, az emelkedő perfektben van arral, hogy a [illegible] mellett vagy
[illegible] a feudalizmus lefelé tart, [illegible] az emberben nem megszokott fejlődésének [illegible], nem fogja
a fiatal [illegible] jelenségét alábecsülni. Természetesen tudja azt, hogy a [illegible] fejlődés
[illegible] a gazdasági és társadalmi tényezők hatnak élére. Az Ember [illegible] a
kérdés: az értelmet miben fogja állítani az igy tetőre felkivolt emberek. A Természetben
[illegible] hogy [illegible] az értelmet most [illegible] formálódik.
Ennyi az emberben bizonyos, hogy nem csak vége az emberi nem [illegible] fejlődésének
[illegible] e nyom azért, mert a nagy módon – bőrnek az emberi nemben [illegible] – ob-
[illegible] a [illegible] a gazdasági és társadalmi fejlődés jelentősége az emberre [illegible]
[illegible]. Nem véletlen, hogy az [illegible] – [illegible] a fő társadalmi
hatást tegye fel, azt Goethe és Shakespeare drámáiból vett [illegible] be. Mert a

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

a pénzgazdaság = társadalmi uralmával az embert ~~deformáló~~ eltorzító hatásait az ő művészi ábrázolásuk fejezte ki, maradandóbb hatékonysággal.

(a legkövetkezetesebb [illegible]), a leghívebb

Ámde az ember nembeliségének viszonya mindennapi életének valóságához (objektíve) bonyolult, hogy ez bonyolult körülményekben társaitól kapja az irodalmi valóban igazi körülményeiben [illegible]. Ezt Diderot világosan látta, „[illegible]" című [illegible] művében, mely [illegible] egy [illegible] megismerhető [illegible] ~~körülmények~~ elemzését tartalmazza, egészét [illegible] [illegible] megismerhető [illegible] egy művészi magas valóságban megjelent [illegible] jellemzése [illegible] „[illegible] felülemelkedett világ-[illegible] – legalább részleges – [illegible] [illegible]." A valódi művészi ábrázolás [illegible] bonyolult és mindennapi egyéniséggel ellentmondó jellege később Engels Balzacról, Lenin Tolsztojról írt elemzései révén a [illegible] – egyenlőre félreismerhetetlenül – közismertté vált. Ki is követte s abból indultak ki, hogy a mindenkori életviszonyoknak az ember nembeliségéhez való viszonya kifejezhető [illegible] tudományos elemzések segítségével. De [illegible] a valóság körülményeinek és hatásainak megjelenési formája ábrázolódik, az valóságban megtörténhetett akkor is, ha a társadalmi elmélet alapjai elméletileg [illegible] [illegible] tartalma [illegible] [illegible] [illegible]. Ezért a nagy művészet az embert [illegible] lényegesebb kérdéseit általában [illegible] érzékelhetővé, ember [illegible] kérdésként [illegible] akkor is, ha elméleti megközelítése [illegible] ~~elméletileg~~ téves is [illegible] a művészi [illegible] tévedések és a művészi hatás olyan általános [illegible], olyan hatékonyságot tár fel, amire a polgári elméletben sohasem volt képes. A társadalmi-történeti [illegible] megközelíthetősége [illegible] előtérbe lép a nembeliség ellentmondásos megalapozottsága, a mindenkori történelmi fejlődésben: [illegible] [illegible] [illegible] körülmények között képessé váltak a nembeliség fejlődésének döntő szakaszaival, döntő konfliktusainak [illegible] [illegible] [illegible].

Ismét: nem itt a helye e kérdés kimerítő m-tő tárgyalásának. Itt csak arra ~~[illegible]~~ kell

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

#6 ~~720~~

meglátszik: a marxista aesthetika feladata ez az ellentmondásos egységet világosan megfogalmazni. Végre az, hogy világossá váljék a társadalmi-történelmi fejlődés annak dialektikájával, hogy a művészet számára lehetővé teszi bensőleg emberivé bensőleg emberi sorsában az emberi nem fejlődésének fontos szakaszait, megragadható benyomásait, ezeknek ellentmondásos egységét közvetlenül, egyedi sorsokban konkrétan megélhetővé tenni (lásd ll. megjegyzéseit Homérosról) [illegible] az egyszerű versekben, [illegible] és [illegible] megjelenő ~~történetesen~~ egységét, amelyhez valószínűleg magától értetődősége minden nagy művészi élmény alapja, a nagy művészet történelmi maradandóságának alapja.

És e tény hozta létre már régen a művészetben irrationalista, transcendens, ~~[illegible]~~ polgári világfelfogásban a csodaszerű felfogását. Ez hova lett a nem marxista gondolkodás annak ellentmondásos egységét is, hogy dialektikus szemlélet alacsonyabb, a művészetet; [illegible] szociológiailag [illegible] [illegible] tárgyalás elmarad az előbb az akadémikus formalizmus [illegible] [illegible] a [illegible] marxizmusban ll. és [illegible] korábban [illegible] a dialektikus felfogást — az emberi nem fejlődésében — az ellentmondásos [illegible] egységét ennek lehetővé a [illegible] ll. aesthetika [illegible] az egész m.-t számára és a [illegible] nem teszi lehetővé az aesthetika történetét ll. azt [illegible] minden ember általánosról: nem [illegible], de teszik. És ez áll az aesthetika történetére a [illegible] művészek (megragadták a társadalomban) az egészet egységes társadalmi-történeti benyomásukat [illegible] egységben [illegible] nem fejlődésével [illegible] számos [illegible] gondolkodó akadt, akinek [illegible] meg [illegible] a [illegible] [illegible] ll. itt is nemcsak ~~[illegible]~~ [illegible] az új valóság felismerője, hanem [illegible] ettől elválaszthatatlanul és végre [illegible] képviselője. És mind ll. [illegible] a nagy ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] elvi megfogalmazásra [illegible], ennek a [illegible] [illegible] vagy [illegible] a ll.-ta aesthetika [illegible] ~~[illegible]~~ befejezetlen.

Ennek [illegible] aesthetikai [illegible] [illegible] kellett érteni. Ezért [illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible] Ferencnek~~, hogy [illegible] ~~[illegible]~~ jellegű befejezetlenségét összegyűjtve és történelmi [illegible]

6

rendente. (Ugyanis) Bár vagyunk paradoxnak látszik egy két kötetes munkát „Adalékoknak" is nevezni – régóta csak adalékoknak van szó, és egyes megállapításokról, a melyek magukban még nem ábrázolhatják adequat módon a történelem egyetlen fejlődésének azt a paradox folyamatosságát, mely végül is a II-hoz vezetett. A jövő feladata lesz az ~~ez~~ az egész adalékokat a ~~tartalmat~~ egyszerre esztétikailag és történelmileg teljesen felfogni, megmutatni azt az előkészítő munkát a mi ~~ezen~~ a korszakban az ~~adta~~ a művészet adequatat megértésének előkészítése (és megmagyarázni) lehetőt volt. Ez a feladat annyival aktuálisabb minél alacsonyabb elméleti szinten áll ma mindkét a fejlődés esztétikában elvont formalizmusa és éppen ezért elvont „szociologizmusa", mind az a szkolasztikus ~~front~~ hagyomány, mely az emberi nem paradox módon elnyert öntudatából a „lelkek elnyert" „mennyeiségét" ~~szerepét~~ más szerint szeszélyesnek, napi szükségletére alacsonyítja az emberi nem egyetlen fejlődése nagy kérdéseit. +

(egyszer aktuális)

Budapest 1970 februar

+ Ezért abban a vonatkozásban szemben álló erőket az „Adalékokban", ~~hogy az~~ az ártatlanságot fogadhatnak egyszerre a nálam fontosabb szemszögből az esztétikai történetének valósága, m-i szellemi beállottságát ~~szemben~~ egyszer nagy kérdéseiben

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.